

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/116/2021
Identifikačné číslo spisu:	6617209882
Dátum vydania rozhodnutia:	24.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:6617209882.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martin Holíč, v spore žalobkyne A. E., bývajúcej vo L., G. XXXX/X, zastúpenej JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom so sídlom v Lučenci, ul. J. Kráľa 5/A, proti žalovanej Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom v Piešťanoch, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, zastúpenej Advokátskou kanceláriou GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., so sídlom v Trenčíne, 1. mája 173/11, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Gabriela Goliašová, o zaplatenie 3.499,04 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 9Csp/201/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. septembra 2019 sp. zn. 15Co/108/2019 v spojení s opravným uznesením z 01. decembra 2020 č. k. 15Co/108/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

I. Okresný súd Lučenec (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 23. mája 2018 č. k. 9Csp/201/2017-140 v spojení s opravným uznesením z 15. júla 2019 č. k. 9Csp/201/2017 - 163, zamietol žalobu o zaplatenie 3.499,04 € s príslušenstvom (výrok I.), zamietol žalobu o určenie vlastníctva, že osobný automobil Volvo V50 Diesel 2.0D Momentum, číslo karosérie (VIN): N., evidenčné číslo : D. XXX T. je vo vlastníctve žalobkyne (výrok II.), žalovanej náhradu trov sporu proti žalobkyni nepriznal (výrok III.). Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno v spore, keďže súdu nevedela predložiť zmluvu o úvere č. SUA13/000750 (ďalej len „zmluva o úvere“) uzatvorenú so žalovanou, na podklade ktorej neplatnosti sa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia podľa ustanovenia § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a tiež určenia vlastníckeho práva k osobnému automobilu, ktorý bol predmetom akcesorického záväzku zmluvy o zabezpečovacom prevode práva uzatvorenej na zabezpečenie úverovej zmluvy. Žalobkyňa síce tvrdila, že zmluva o úvere bola uzatvorená písomne a išlo o zmluvu spotrebiteľskú, ktorá neobsahovala náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. f), k), j) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákona č. 129/2010“), avšak túto

zmluvu predložiť nevedela. Keďže dôkazné bremeno preukázania vzniku bezdôvodného obohatenia zaťažovalo žalobkyňu a ani jedna zo strán zmluvu o úvere nepredložila, súd žalobu zamietol. Vo vzťahu k zamietnutiu určovacej časti žaloby súd prvej inštancie uviedol, že zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva je závislým akcesorickým právnym vzťahom k úverovej zmluve, preto sa dôvody zamietnutia žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia vzťahujú aj na túto časť žaloby. Žalobkyňa nepreukázala, že zaplatila celú kúpnu cenu za osobné motorové vozidlo a nepreukázala, že je jeho vlastníkom. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 257 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších prepisov (ďalej len „CSP“) avšak žalovanej, ktorá bola v spore úspešná, ich náhradu nepriznal z dôvodu zamietnutia žaloby pre neunesenie dôkazného bremena v situácii, keď žalovaná listinný dôkaz zmluvu o úvere nepredložila a prihliadnuc na sociálny aspekt sporu.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 25. septembra 2019 č. k. 15Co/108/2019-178 v spojení s opravným uznesením z 01. decembra 2020 č. k. 15Co/108/2019-250, napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 387 ods. 1, 2 CSP) a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (§ 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP). Odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, založené na správne zistenom skutkovom stave a s jeho odôvodnením sa stotožnil v celom rozsahu a odkázal naň v zmysle § 387 ods. 2 CSP. Odvolací súd nezistil nesprávnosť procesného postupu súdu prvej inštancie namietaného žalobkyňou, ktorý mal spočívať v tom, že súd prvej inštancie nevykonával dôkazy navrhnuté žalobkyňou a svoje rozhodnutie neodôvodnil náležite, presvedčivo, v dôsledku čoho je nepreskúmateľné. Uviedol, že v sporovom konaní je súd limitovaný skutkovými tvrdeniami strán sporu. Stranu sporu zaťažuje bremeno tvrdenia (§ 150 CSP). Schopnosť strany sporu, uniesť bremeno tvrdenia spolu s dôkazným bremenom je predpokladom pre úspech v spore. V súvislosti s § 295 CSP je treba aplikovať aj ustanovenie § 132 ods. 3 CSP, v zmysle ktorého nemôže byť na ťarchu spotrebiteľa, ak v žalobe iba označí, ale nepripojí všetky dôkazy na podporu svojich tvrdení. Žalobkyňa k žalobe pripojila vyplnený formulár tzv. „Štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere“, podpísané vo Vidinej - Lučenci žalobkyňou dňa 13. februára 2013. Zmluvu o úvere, ktorá bola uzatvorená v nadväznosti na uvedené informácie, žalobkyňa k žalobe nepripojila a ani neskôr v konaní súdu nepredložila. Právny zástupca žalobkyne uviedol, že žalobkyňa mala listiny súvisiace s úverom pokope, ale pri sťahovaní sa jej stratili, preto súdu navrhli, aby uložil žalovanej povinnosť predložiť predmetnú zmluvu formou uznesenia podľa § 189 CSP. Na predloženie zmluvy o úvere súd prvej inštancie žalovanú vyzval aj listom zo dňa 23. novembra 2017 a zo dňa 16. apríla 2018, ako aj v rámci doručovaného predvolania na pojednávanie vytýčené na deň 23. mája 2018. Žalovaná zmluvu o úvere nepredložila a svoju účasť na pojednávaní neospravedlnila. Námitka žalobkyne, že súd prvej inštancie si nevyžiadal od žalovanej úverovú zmluvu s poukazom na ustanovenie § 295 CSP, preto nebola dôvodná. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že v danom prípade predložiť listinný dôkaz - zmluvu o úvere, bolo povinnosťou žalobkyne, vzhľadom na predmet podanej žaloby. Nakoľko ani jedna zo strán písomnú zmluvu o úvere nepredložila, dôkazné bremeno zaťažovalo žalobkyňu. Súd je subjektom, ktorý určuje ako bude dokazovanie prebiehať, ktoré skutočnosti bude považovať za preukázané a ktoré dôkazy vykoná. Výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať, je výlučne na ňom podľa ustanovenia § 185 CSP. K preukázaniu rozhodného skutkového poznatku tvrdeného žalobkyňou v žalobe bolo nevyhnutné predložiť súdu ako dôkaz písomnú zmluvu o úvere, čo sa však nestalo. Postup súdu prvej inštancie, ktorý vo svojom rozhodnutí správne zdôraznil, že povinnosťou žalobkyne nebolo preukázať iba to, že žalovaná sa na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatila, ale bolo povinnosťou preukázať i to, o akú sumu sa majetková sféra žalovanej na úkor žalobkyne zväčšila, teda rozsah obohatenia, označil ako správny.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP, pre porušenie práva na spravodlivý proces. Odvolaciemu súdu vytýkala, že odobril nesprávny postup súdu prvej inštancie a postupoval tak tiež nesprávne, keď napriek jej opakovanému návrhu, aby si súd vyžiadal od žalovanej úverovú zmluvu, ktorú nedokáže ona predložiť, tak neurobil a nevykonával navrhovaný dôkaz. Tým, že súd prvej inštancie vyzval žalovanú opakovane na predloženie úverovej zmluvy, uznal, že sa jedná o taký dôkaz, ktorý má relevanciu a je potrebný pre zistenie skutkového stavu. Preto mal zvoliť tomu adekvátne zákonom prípustné procesné

postupy a to uloženie edičnej povinnosti žalovanej podľa § 189 CSP pod následkom uloženia poriadkovej pokuty. Táto edičná povinnosť bez výnimky platí aj pre žalovanú, keďže má vec dôležitú a potrebnú pre zistenie skutkového stavu. V kontexte uvedeného tak nemohlo ísť o žiaden zásah do rovnosti strán, ako to podsúva žalovaná, ale o zistenie skutkového stavu veci potrebného pre rozhodnutie súdu a to na dôvažok v spore so slabšou zmluvnou stranou. Takýto postup súdu by bol v súlade so znením zákona, keďže súd môže svojím vlastným postupom suplovať za spotrebiteľa jeho dôkaznú povinnosť, čo je spôsobené informačným deficitom, ktorý je u spotrebiteľa obvyklý. Keďže žalobkyňa je v tomto prípade slabšou zmluvnou stranou, zákon jej priznáva vyššiu ochranu, aby faktickú nerovnosť v týchto vzťahoch vyrovnal, tým, že jednej strane uloží viac povinností (dodávateľovi) a strane druhej viac práv (spotrebiteľovi). Aj keď súd určuje, ktorý dôkaz vykoná a ktorý nevykoná, nie je možné prehliadať také dôkazné návrhy, ktorými sa môže preukázať rozhodná skutková okolnosť, pretože to vzbudzuje dojem arbitrárnosti v rámci postupu súdu pri objasňovaní predmetnej veci. Dôsledkom nesprávneho postupu súdov v konaní tak bolo nevykonanie z pohľadu dovolateľky významného dôkazu, čo v kontexte celého sporu znamenalo jej neúspech a preto je toho názoru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žiadala, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnila nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že sudca by mal konanie iba usmerňovať tým, že by skúmal relevantnosť žalobkyňou tvrdených skutočností k nároku sformulovanému v petíte žaloby, relevantnosť tvrdenej procesnej obrany k petitu žaloby, relevantnosť označených dôkazov k tvrdeným skutočnostiam a zhodnotil, či sa označenými dôkazmi tvrdené skutočnosti preukázali alebo nie. Nemal by však presúvať dôkaznú povinnosť žalobkyne na žalovanú, keďže ide o dôkazy, ktorými žalobkyňa disponuje a je v jej kompetencii ich predložiť. Žalobkyni originál uzatvorenej úverovej zmluvy bol odovzdaný. Pokiaľ ním nedisponuje, je to výlučne v dôsledku jej vlastnej nedôslednosti, za ktorú nemôže byť sankcionovaná žalovaná. Žalovaná považuje za nekorektné a nezákonné, aby bola nútená predložiť dôkazy vo svoj neprospech a zotrúva na názore, že nie je jej procesnou povinnosťou predkladať dôkazy v prospech žalobkyne, ktorými aj samotná žalobkyňa disponuje. Rozhodnutia súdov považovala za dostatočne odôvodnené a vecne správne. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne zamietol ako nedôvodné a priznal jej voči žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalobkyňa, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie treba ako neprípustné odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 4Cdo 192/2021, 7Cdo 136/2020, 9Cdo 317/2021, 9Cdo 237/2020).

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (por. 9 Cdo/72/2020, 9 Cdo/260/2021).

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolaťka prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace

procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. Dovolateľka v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietala, že súd prvej inštancie nevykonal ňou navrhovaný dôkaz a postupoval procesne nesprávne, keď žalovanej neuložil edičnú povinnosť v zmysle § 189 CSP pod následkom uloženia poriadkovej pokuty.

12. K tejto námietke dovolací súd vo všeobecnosti poznamenáva, že podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (8Cdo/187/2017, 9Cdo/224/2021, 9Cdo/213/2021). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 Základných princípov CSP), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

13. V zmysle čl. 8 CSP strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

14. Podľa § 102 ods. 1 CSP súd môže uložiť poriadkovú pokutu tomu, kto sťažuje postup konania tým, že

- a) nesplní povinnosť uloženú súdom a svoju nečinnosť v konaní neospravedlní včas a vážnymi okolnosťami,
- b) sa nedostaví na súd, hoci naň bol riadne a včas predvolaný a svoju prítomnosť neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami,
- c) neuposlúchne príkaz súdu,
- d) ruší poriadok alebo dôstojný priebeh pojednávania alebo
- e) urobí hrubo urážlivé podanie.

15. Podľa § 132 ods. 3 CSP žalobca k žalobe pripojí dôkazy, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť.

16. Podľa § 189 CSP súd môže uložiť tomu, kto má vec potrebnú na zistenie skutkového stavu, aby ju predložil.

17. Podľa § 295 CSP súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

18. Jedným zo základných nosných princípov rekodifikácie civilného procesného práva je princíp procesnej zodpovednosti strán sporu. Podľa všeobecných ustanovení o konaní sa súd prísne spravuje

dispozičným princípom, čo sa odzrkadľuje v princípe formálnej pravdy. Najprísnejšou sankciou za pasivitu strán v konaní, najmä za neunesenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena, je strata sporu.

19. Dôkazné bremeno predstavuje súhrn pravidiel umožňujúcich súdu rozhodnúť vo veci, ak nastane stav tzv. objektívnej neistoty nazývaný aj „non liquet“ („nie je jasné“), ktorý nedovoľuje súdu rozhodnúť v súlade s hmotnoprávnym stavom, pretože výsledky vykonaného dokazovania nedávajú súdu podklad pre prijatie záveru či už o pravdivosti alebo nepravdivosti tvrdení strany sporu, prípadne je tento stav dôsledkom nepredloženia dôkazov alebo situáciou, kedy sa strana sporu dostáva do dôkaznej núdze (porovnaj Karel Svoboda, *Dokazování*, str. 37 a nasl.). Ide v podstate o procesnú zodpovednosť strany sporu za to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jej neprospech (Macur Jozef, *Dukazní břemeno v civilním soudním řízení*, 1.vydání, Brno, Masarykova Univerzita v Brně, 1995).

20. V prejednávanej veci sa žalobkyňa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia na podklade tvrdenia o neplatnosti úverovej zmluvy, zaťažovalo ju preto dôkazné bremeno vo vzťahu k týmto tvrdeniam, ktoré zakladali z hľadiska hmotného práva ňou uplatnený žalobný nárok. Preto, ako už súdy nižších inštancií správne konštatovali, bolo nevyhnutné, aby predložila dôkaz - úverovú zmluvu uzatvorenú so žalovanou, na základe ktorej by preukázala existenciu vzťahu medzi stranami sporu a tiež samotnú neplatnosť zmluvy pre nedostatok náležitostí v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch. Keďže tak neurobila, nesie zodpovednosť za výsledok sporu v jej neprospech, t.j. za situáciu, v ktorej súd nemôže dospieť k záveru o pravdivosti, ale ani o nepravdivosti jej tvrdenia. Procesná aktivita strán sporu v zmysle čl. 8 CSP a § 149 CSP a ich zodpovednosť za neunesenie dôkazného bremena v kontradiktórnom sporovom konaní leží výlučne na stranách sporu. Povinnosť strany sporu preukázať vlastné tvrdenia, z ktorých odvodzuje svoje právo, nemôže byť prenášaná na protistranu, pretože by to bolo v rozpore so základnými princípmi kontradiktórneho procesu, ako aj s princípom zodpovednosti za unesenie dôkazného bremena a princípom formálnej pravdy uplatňovanej v sporovom konaní.

21. Sporové konanie je ovládané princípom formálnej pravdy i keď civilný sporový poriadok počíta aj s takými situáciami, kedy súd autoritatívne môže vstúpiť do procesu dokazovania, či už ohľadom čiastkových otázok (§ 185 ods. 2, 3 CSP) alebo v konkrétnych typoch sporov (spotrebiteľské spory, antidiskriminačné spory, individuálne pracovnoprávne spory) v prejednávanom spore sa však o takúto situáciu nejedná. Hoci sa dovolateľka dovoľavala ustanovení o ochrane spotrebiteľa (§ 290 a nasl. CSP), v tomto konkrétnom prípade nie sú na daný prípad aplikovateľné. Podstatou týchto ustanovení o ochrane spotrebiteľa je totiž tá skutočnosť, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti a ich cieľom je vyrovnať v kontradiktórnom spore „nevýhodu“, spotrebiteľa vo vzťahu k dodávateľovi ako druhej strane sporu, či už z ekonomického hľadiska tak aj právneho. Myslia sa tým také situácie, kedy spotrebiteľ nemá napríklad dostatok znalostí a nedokáže sám uplatniť námietku premĺčania, prípadne nevie označiť a zdefinovať neprijateľné podmienky v zmluve a vyžaduje sa tu zásah súdu v záujme zachovania princípu rovnosti strán sporu a ochrany spotrebiteľa.

22. Skutočnosť, že dovolateľka nepostupovala s dostatočnou opatrnosťou a ako sama tvrdí úverovú zmluvu mala k dispozícii, avšak ju stratila pri sťahovaní, nemá nič spoločné s jej postavením spotrebiteľa v konaní, či nerovnosťou postavenia v úverovom vzťahu so žalovanou. Žalovaná netvrdí, že žalobkyňa jej zmluvu nepredložila, alebo na jej žiadosť jej ju odmietla predložiť, či existenciu iných objektívnych skutočností, pre ktoré dôkaz predložiť nemôže bez vlastnej viny. Je totiž vecou každého, aby pri správe svojich záležitostí postupoval v súlade so zásadou práva patria bdelym „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým). V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod. Pokiaľ teda dovolateľka nepostupovala starostlivo a opatrne, úverovú zmluvu stratila a nepokúsila sa zabezpečiť si ju ani následne žiadosťou adresovanou priamo žalovanej, niet žiadneho zákonného ustanovenia ani rozumného dôvodu, aby došlo k preneseniu zodpovednosti za neúspech v spore na žalovanú (vyžiadanim dôkazu pod následkom uloženia poriadkovej pokuty), či na súd námietkami nesprávneho procesného postupu

nevykonaním navrhovaného dokazovania.

23. Pokiaľ ide o námietku dovolateľky, že súd prvej inštancie mal využiť inštitút poriadkovej pokuty pri uložení edičnej povinnosti žalovanej, tu treba zdôrazniť, že základným predpokladom na uloženie poriadkovej pokuty v zmysle § 102 CSP je to, že konaním alebo opomenutím strany sporu dôjde k sťaženiu postupu konania, čím treba rozumieť nesplnenie takej povinnosti, ktorá bude viesť k predĺženiu súdneho konania (tu pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 371). Uloženie poriadkovej pokuty nepopiera práva ani povinnosti žiadnej zo strán konania a nemá žiadny vzťah k výsledku samotného konania, zabezpečuje sa nimi výlučne splnenie takých povinností, ktoré nemajú pre strany iný osobitný následok vyjadrený v ustanoveniach Civilného sporového poriadku. Keďže povinnosť strany sporu preukázať svoje tvrdenia sa viaže k výsledku konania a prejavuje sa (ne)úspechom strany v spore, nie je možné ukladať poriadkové pokuty súdom za nesplnenie tejto povinnosti a to navyše protistrane.

24. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie sa pokúsil úverovú zmluvu zabezpečiť postupom podľa § 189 CSP avšak bez výsledku, z tohto dôvodu nebolo možné dôkaz navrhovaný žalobkyňou vykonať. Pokiaľ teda žalobkyňa navrhovaný dôkaz nepredložila a súd prvej inštancie z tohto dôvodu žalobu zamietol, nie je možné mu nesplnenie povinnosti predložiť dôkaz, či už zo strany žalobkyne alebo žalovanej na výzvu súdu, pričítať ako nesprávnosť jeho procesného postupu. V tomto prípade neunesenie dôkazného bremena žalobkyňou ide výlučne na jej ťarchu.

25. Dovolací súd uzatvára, že nezistil existenciu tzv. zmätočnosťnej vady tvrdenej žalobkyňou a na základe uvedeného dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto jej dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné odmietol.

26. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.